

Norrbottens hembygdsförbund

Hembygd i norr

Nr • 1-2013

Motiv från Niemi över viken Kotolahti med kyrkan från 1846 i bakgrunden. Ur Lapp-land - dess natur och folk, 1866 av Carl Anton Pettersson.

Med årsmöteshandlingar till årsmötet i Gällivare 11 maj 2013

Medlemsblad från Norrbottens hembygdsförbund
Tema: Vittangi hembygdsförening

Redaktör'n

Så var det dags igen för mitt andra nummer av Hembygd i norr. Jag tidigare varit inblandad i denna skrift på 90-talet då Sibylla Niemi var redaktör. Just idén med att ha samtliga årsmöteshandlingar i skriften är precis inte ny men jag tyckte det kändes och föreslog detta i hopp om att spara lite pengar med utskicken.

Denna gång blev det inte så många artiklar men mer kommer senare.

Vi har inom redaktionsgruppen diskuterat den framtida utformningen och vilket format vi skall satsa på. Personligen ser jag A4-formatet som mer lätsam och ger lite friare satsytor och en mer lättläst spaltbredd och kanske framför allt lite större bilder. Kostnaden blir obetydligt högre. Men vi får se hur styrelsen ställer sig till detta.

Att lyfta fram en hembygdsförening i

varje nummer var en lyckad satsning och jag är tacksam på förslag från föreningar ute i länet som vill bidra med lite information och bilder över verksamheten. Vi har en karta på näst sista sidan där samtliga hembygdsföreningar finns utmärkta och denna karta kommer i alla nummer att finnas på denna plats och uppdateras löpande.

Sist vill jag påminna om detta med det ideellt arbetade timmar som varje förening bör räkna ihop och skicka till kansliet. Dessa siffror är viktiga för oss om vi lyckas få en hembygdsconsulent som kan utveckla hembygdsrörelsen i länet samt driva frågor som är angelägna för oss inom hembygdsrörelsen.

Hoppas på en trevlig sommar!

Rolf Johansson

roffen.johansson@telia.com

Ordinarie styrelseledamöter i Norrbottens Hembygdsförbund:

Ordförande: Ingrid Johansson, Råneå

V.ordförande: Brith Fäldt, Svensbyn

Sekreterare: Anna-Lisa Häggström, Leipijärvi

Kassör: Lars Lindberg, Luleå

Ledamot: Christer Lövgren, Gallejaur

Bertil Kero, Pajala

Mikael Fabricius, Gällivare

Jan-Erik Lundström, Norrbottens museum

Kerstin Lundin-Segerlund, Länsstyrelsen

Redaktion och kontaktinfo

Hembygd i Norr, Norrbottens hembygdsförbund, Box 266, 971 08 Luleå.

Plusgiro 437 29 91-2. Bankgiro 5835-1073. Tel vx 0920-24 35 00.

Redaktionskommitté: Rolf Johansson, Luleå, redaktör, Brith Fäldt, Svensbyn samt Christer Lövgren, Gallejaur.

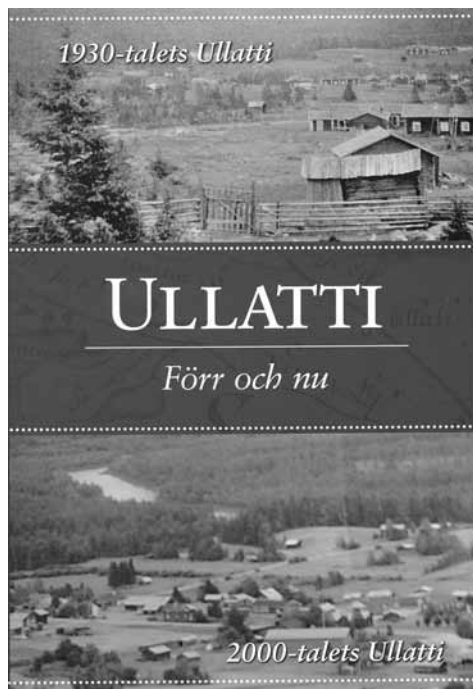
Material skickas till Rolf Johansson, roffen.johansson@telia.com.

Tel. 0920-22 15 71 eller 070-329 15 71.

ISSN: 2001-4694

Ny hembygdsbok

Eftersom Norrbottens hembygdsförbund förlagt sitt årsmöte i Gällivare kan det vara på sin plats att uppmärksamma en bok om byn Ullatti, nästan fem mil öster om Gällivare.

Ullatti är en av de äldsta byarna i det stora området som betecknades Lule Lappmark och var befolkat lång innan orten Gällivare kom till. De huvudsakliga försörjningskällorna var i början jakt och fiske som senare utökades med djurhållning. Men som allt annat när industrialismen var på frammarsch det mesta av självhushållet upphörde och byn blev med tiden en ort där man pendlade in till Gällivare och arbetsplatserna där.

I boken berättas det om livet och människorna och boken har mycket fina illustrationer som beskriver byn Ullatti från 1600-talet till 2000-talet.

Grunden till denna bok var studiecirkeln ”Ullatti för och nu”.

Vittangi hembygdsförening.....	4
Hembygdsförsäkringen	8
Sameafton i Svappavaara	9
Årsmöteshandlingar	10
Nu jobbar Hägnan i Gammelstad för vårt kulturarv	21
Vad är ett immateriella världsarv?.....	22
Hembygdskartan 2013	23
Ordföranden har ordet	24

Vittangi hembygdsförening

I år är det 20 år sedan hembygdsföreningen tog över Suupalo-området av Kiruna kommun och här sammanfattar Per Wideholm om vad som hänt under dessa 20 år

Först en blick tillbaka i tiden, området har en mycket äldre historia. I början av 1900 talet var området boplatz för en familj med många barn, men tyvärr förstördes deras bostad av en stor brand och dåvarande kommunledning ordnade en bostad åt familjen inne i byn och då undrar man varför platsen heter SUUPALO, befolkningen i byn var på den tiden helt finsktalande, översatt till svenska, betyder ordet ”mynningsbränna” detta beror på dess läge vid mynningen av bäcken ”Puolisjoki” utlopp i Torneälven. Alla dessa stora tallar, som finns på området har vuxit upp efter den stora branden

I början av 1900-talet hade byn blivit den största inom dåvarande Jukkasjärvi socken och man började planera för en sjukstuga, området blev detta natursköna område vid Torneälvens strand, utanför egentlig bebyggelse. I början av 1930 talet blev området bebyggt med sjukstuga bestående av allmän medicinsk avdel-

ning samt avdelning för TBC-sjuka som härjade i bygden på 30-talet fram till 60-talet. Undertecknad drabbades personligen av en lindrigare sådan sjukdom, när jag var i 12-års åldern, vilket innebar en 3 månaders vistelse här på sjukstugan och lika många månader på Sandträsk sanatorium.

Sjukstugan hade även en BB avd. där jag bland andra fanns bland dom först födda, när jag ser mig om här bland oss som är samlade här i dag så är det ganska många som är födda här på sjukstugan. 1961 stängdes BB i Vittangi, vi har en son som är född här det året och dom senast födda på BB i Vittangi är idag 50+. Övrig verksamhet pågick här inpå 1980-talet, när vårdcentralen tog över. Sjukstugan revs i slutet av 1980-talet.

År 1992 övertogs området av HBF genom avtal med Kiruna kommun, som var ägare av området. I samband med övertagandet har hembygdsföreningen

Wikmansgården var handelshus under tiden 1878-1898. Därefter blev gården gästgiveri med rum för resande, samt café fram till 1940-talet.

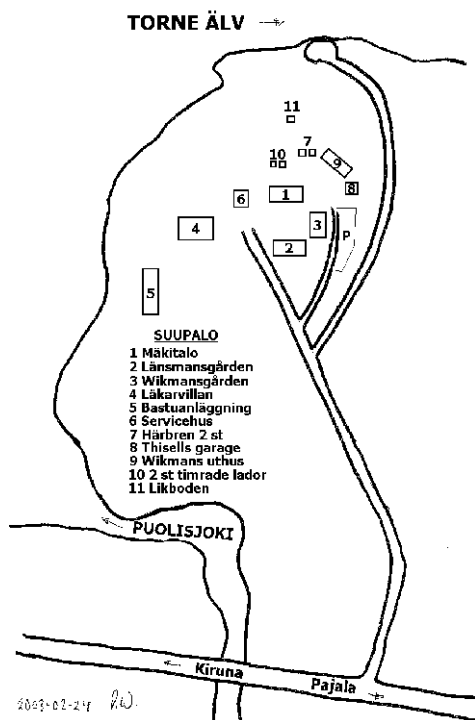

genom ideellt arbete uppfört ett femtontal byggnader, bl.a. var det Mäkitalogården från centrala byn från 1870-talet. Den fungerar som bagarstuga, kök och serveringslokal, därefter "Wikmansgården" som flyttats från centrala byn och fungerar som hembygdsgård. Övriga ditflyttade byggnader är "Länsmangården" ursprungligen länsmans bostad från den tiden, när Finland tillhörde Sverige, numera fungerar byggnaden som konferenslokal och inrymmer lokal för museum samt kontor. Därutöver har uppförts "bagarstuga" som innefattar serveringslokal samt möteslokal.

Övriga byggnader: Wikmangårdens ekonomibyggnad, Thisells garage Vittangi bys första garage för motorfordon, som numera bl.a. inhyser byns första jordbrukstraktor från 1930-talet. Dessutom finns två st. härbren, den ena från 1600-talet och har tillhört byns grundare. Övriga byggnader är läkarvillan från tiden för sjukstugeverksamhet, bastuanläggning, både ved- och rökbastu, servicehus med toaletter, dusch- och tvätt.

Här kan nämnas Helge Hansi, som varit aktiv i Vittangi hembygdsförenings styrelse alltsedan reorganisationen av hembygdsföreningen år 1974 i samband med Vittangi bys 300 års jubileum.

Som tidigare sagts, 1992, 20 år sedan hembygdsföreningen övertog området, kan vi påminna oss om genom att läsa vissa delar av vad Paul Hansson, förtjänstfullt skrev i Hjortronbladet efter invigningen av Suupalo hembygdsområde år 1999, året före millenniumskiftet. Per Wideholm

Mäkitalogården eller bagarstugan, är den byggnad på hembygdsområdet som idag används flitigast. Här samlas det ofta till möten, serveringar och fester. Huset byggdes 1877 vilket är inristat på vänster sida om ingången på en av stockarna (KL IX77). Huset var 1 ½ plan i sitt tidigare skick innan det flyttades, det fanns då 1 rum i vardera gaveln på övre plan.

”Vanhan Heikkun aitta” / ”Gammel Hendriks häbre.” (grå). Detta är den äldsta bevarade byggnaden i Vittangi.

Den uppfördes i början av 1700-talet av Hendrik Hinderesson, son till Vittangis grundare Hendrich Mickelsson Kyrö.

Aittan användes som förvaringsbod för fisk och vilt. Den har stått i västra bydelen, ”Ollasbyn”, och förvärvades av hembygdsföreningen i samband med Vittangis 300-års jubileum 1974.

Byggnaden har ett speciellt utformat litet hål uppe vid taknocken. Det skulle symbolisera någon skyddsande, som enligt folktron skonade folk och få från olycka och höll ovälkomna väsen borta från gården.

Visthusbod (röd). Denna byggnad är troligen från mitten av 1800-talet och har tillhört Kyrkoförvaltningen. Bodan användes främst som korn- och mjölbod, men här förvarades säkert mycket annat som hörde till livets uppehälle.

Hembygdsföreningen övertog den för en symbolisk summa, i slutet av 1970-talet.

VITTANGI
HEMBYGDSFÖRENING

Nr 2 juni 2012 Årgång 23

Hjortronbladet

Hembygdens dag 2012 i Vittangi

Lördagen den 14 juli i Suupalo Samling kl. 10.00

Under hela dagen anordnas traditionella arrangemang och utställningar av foton, levande musik, loppis och mycket annat.

Program annonseras senare. Servering i bagarstugan 10.00—16.00

Alla hälsas hjärtligt välkomna att träffas och umgås med gamla bekanta!

De föreningar, hemslojdare eller andra som önskar plats för visning av egna alster, verksamheter och traktorer under hembygdens dag, anmäl till telefon 0981-10030 eller 070-225 71 60

I år specialutställning av gamla traktorer

Ordförande har ordet

Enligt tradition är det snart dags för årets Hembygdsdag på Suupalo. Planeringen pågår för fullt och vi hoppas på stor tillströmning av besökare. Valborgsmissofirandet har även överkats enligt tradition.

Jag var själv bortrest just då. Var på besök hos en släkting i Ingöja i Dalarna. Ingöja är huvudort för företaget Claes Ohlsson.

Vi besökte valborgsmissofirandet på Hembygdsområdet i Ingöja. Firandet var väldigt likt vårt med körsång, tal och fikaförställning.

Det som var annerlunda, var ett ganska stort fyrvorke på kvällen och majbränsen storkel. Jag kan säga att vår majbränsa vinner med ställningar! Deras majbränsa består av två stora jänklor med ved. Det var nog på grund av barmark och brandrisk som bränsen var på det viset. Jag fick också tillfälle att prata och utbyta information, med ordföranden för föreningen.

Vill passa på att önska er alla en trevlig och varm sommar, och väl mött på Hemvinsdagen 14/7!

Per-Olof

Hjortron Foto P-O Sandström

Hjortronbladet är hembygdsföreningens medlemstidning som kommer ut 2-3 gånger per år. Tidningen delas ut i samtliga brevlådor i Vittangi, samt skickas per post till medlemmar boende på annan ort.

Korta utdrag ur boken Vittangi 300 år av Ture Keskitalo.

Vår stora kyrkby Vittangi vid Torneälven – några mil norr om lappmarksgränsen och något nedanför den i slutet på förra seklet uppdragna så kallade odlingsgränsen – är en i många avseenden intressant företeelse inom Lappmarken. Särskilt anmärkningsvärt med denna stora by är dess för våra förhållanden enastående snabba utveckling från en obetydlig, undängömd grupp av nybyggare till ett centrum i hela den vidsträckta Lappmarken med kyrka, tingsställe, station för provinsialläkare, landsfiskal m.fl. samt andra liknande attribut, som tillkomma en större kyrkby på landsbygden i Norrland.

Vittangi, vars namn ännu för ett 30-tal år sedan uttalades i analogi med namnen Juoksinki, Matarenki, för Vittanki, är nämligen en av socknens yngsta byar. Både uppkomsten och betydelsen av namnet Vittangi är oss icke bekant. Byn har tydligen fått sitt namn efter den grupp naturnamn: Vittangijoki, Vittangijärvi och Vittangivaara, som finnas här på trakten och som tydligen äro äldre än kyrkbyn vid Vittangiälvens inflöde i Torneälven. Egendomligt är att lapparna ha ett lapskt namn på byn, nämligen "Vatsadsi".

Ortsnamnen i byns omgivningar äro dels lapska dels finska. Många sådana Ortsnamn av tydligt lapsk härkomst återfinnes även i andra Tornedalssocknar. En del av de lapska namnen har dock under tidernas lopp förfinskats till oigenkännlighet.

Byns egentliga grundläggare har dock, enligt en mycket trovärdig tradition, varit en man vid namn Henrik Vuolevinpoika Kyrö från Pello i Övertorneå socken. Denna skall vid tiden för Stora ofreden ha slagit sig ned i norra ändan av byn, ej långt från nuvarande färjstället.

Om Kapuri och Kyrö har en för hembygdens historia särdeles intresserad man, hemmansägare Fredrik Johansson i Vittangi, skriftligen avfattat följande intressanta framställning:

"Någon gång under senare hälften av 1600-talet bosatte sig en fiskarlapp vid namn Kapuri på Kenttaniemi, udden mellan Torne- och Vittangiälven, där nu Vittangi kyrkogård är belägen. Att döma av de fynd, som man gjort på hans boplat, torde han ha varit en framstående fiskare, men dessutom även ägnat sig något åt jordbruk. Emellertid lär han ofta ha blivit störd i sin ensamhet av underliga ljud från andra sidan av älven ett stycke ned, eller den plats, där Vittangi by nu ligger. Det var människoröster, hundskall, och en och annan gång hörde han till och med klangen av kyrkklockor. Gubben fann det i längden otrevligt att bo kvar här och flyttade därför till Jukkasjärvi kyrkby. Allt det mystiska, han hört på Kenttaniemi, tolkade han så, att en stor by i framtiden skulle växa upp i närheten av han gamla boplat.

Hembygdsförsäkringen

I medlemsavgiften till Sveriges Hembygdsförbund ingår en grundförsäkring som består av fem olika försäkringar. Ansvars-, rättsskydds-, förmögenhetsbrotts-, och olycksfallsförsäkring. OBS! Om inte föreningen betalar medlemsavgiften till SHF (betalas via avgiften till det regionala förbundet) i tid, så omfattas man inte av grundförsäkringen.

GRUNDFÖRSÄKRINGEN

GRUNDFÖRSÄKRINGEN omfattar ansvars-, förmögenhets-brotts-, rättsskydds- och olycksfallsförsäkring.

ANSVAR omfattar all normal verksamhet som föreningen bedriver och omfattar även skadeståndsanspråk som har samband med föreningen och dess förvaltning.

FÖRMÖGENHETSBROTT omfattar brott såsom försäkring, trolöshet mot huvudman, bedrägeri, stöld eller snatteri som anställd eller förtroendevald eller styrelsevald funktionär gjort sig skyldig till gentemot föreningen.

RÄTTSSKYDD omfattar all normal verksamhet som bedrivs inom föreningen och betalar ombuds- och rättegångskostnader vid tvist i domstol. Försäkringen ersätter inte arbetstvister.

OLYCKSFALL omfattar person som under uppdrag för föreningen, regionalt hembygdsförbund eller Sveriges Hembygdsförbund drabbas av olycksfallsskada under sammankomster, kurser, verksamhet och under därmed förenad resa samt för deltagare vid föreningens egna arrangemang. Försäkringen omfattar inte personer som är anställda av föreningen eller anlitas från företag.

Grundförsäkringen förutsätter att föreningen är medlem i Sveriges Hembygdsförbund.

SE ÖVER ERT FÖRSÄKRINGSBEHOV!!

Hembygdsförsäkringen,
Östra Långgatan 30A, 432 41 Varberg
hembygdsforsakringen@hembygd.se 0200-22 00 55

Gratis informationsmaterial för föreningar försäkrade genom Hembygdsförsäkringen. Informationen går i första hand ut på att förebygga och begränsa skador. och kan betäckas på ovan adress!

Sameafton i Svappavaara

Under den gångna hösten har vi haft ett flertal kulturaftnar i Svappavaara, ett samarbete mellan Kultur- och fritid, Biblioteket, Skolan och Hembygdsföreningen. Mer hanns inte med före alla helger men vi hade tidigt tagit beslut att inbjuda samerna Lars-Levi Sunna och Simon Marainen som representanter för den stora och intressanta del i vår kultur som samerna representerar.

Först i slutet på januari föll alla bitar på plats och vi kunde arrangera vår så efterlängtnade sameafton. Det blev en bejublade kväll där vi fick veta så mycket om samelivet, både förr och nu. Vi hade önskat att programmet också skulle bjuda en eller annan jojk och visst blev vår önskan uppfylld. Simon är helt otrolig på att framföra den samiska och lite mytomspunna jojken. Det blev ett späckat program med avbrott för lite jojk.

Också i skolan hade vi förberett oss och talat om samelivet, det lilla vi visste som vi senare förstod. Eleverna hade fått i uppgift att skriva ner lite frågor

som våra gäster så kunnigt svarade på. Barn är duktiga på att ställa raka frågor. Såhär kunde det låta: "Vad betyder order same", "Får man säga lappar", "Hur bor ni", "Har ni några naturgudar", "Kan ni prata samiska", "Kan man rida på en ren", "Hur många renar brukar en same ha"????? Den sista frågan fick, med en glimt i ögat, det klassiska svaret om hur det står till på våra bankkonton. Några elever hade under handledning av Linnea Lindmark ordnat med förplägnaden som bestod av ett jättegott bröd som Marainens mamma i Karesuando hade bakat. Som pålägg den samiska specialiteten Gorpi. Kaffe och hembakat (av eleverna) fick komplettera serveringen som blev högt uppskattad av alla.

Kulturförvaltningen stod för värdskapet och bjöd så frikostigt på det hela. Under hela dagen hade den vackra samiska flaggan vajat över Svappavaara.

Text och foto Ragnhild Kemi

Välkommen till Norrbottens hembygdsförbunds årsmöte 11 maj 2013 Gällivare hembygdsområde – Baltiska salen

Program

09.00 – 10.00	Registrering, mingel och lotterier kaffe och smörgås – allt intill eller i möteslokalen
10.00 – 10.20	Välkommen till årsmötet Programpresentation
10.20 – 12.15	Kulturarv i rörelse museichef Curt Persson
12.16 – 13.15	Lunch och mingel
13.17 – 15.15	Årsmötesförhandlingar enligt bifogad dagordning Kaffepausen sker i möteslokalen och vi lyssnar och diskuterar över dagens sista programpunkt - Integration.
15.30	Integrationsarbete i Norrbotten

Ekonomi:

Varje deltagare betalar 200 kr för 2x kaffe och lunch.

Betalningen sker vid registreringen

Resekostnader betalas av ombudets hemförening

NORRBOTTENS HEMBYGDSFÖRBUND

Org. nr. 897001-0297

Årsbokslut och verksamhetsberättelse för räkenskapsåret 2012-01-01--2012-12-31

Arvidsjaur

Akkavaare
Arvidsjaur
Rallarmuseet
Galliejar Järvlia
Glommersträsk
Järvtträsk
Systrarna Karlssons
Åkrokens

Boden

Alträsk
Boden Överluleå
Edefors
Lassbyn
Mårdsel
Sörbyn Sundsnäs
Vändträsk
Överstbyn

Gällivare

Arthur Leidgren
Gellivare socken
Keinosuoando
Killingi
Nattavaara
Nilivaara
Purnuvaara
Sammakko Lillberget
Soutujärvi
Vettasjärvi byastugef
Vettasjärvi hembygdsf

Haparanda

Karungi
Kattilasaari
Korpikylä
Kukkola
Leipijärvi Pitkäjärvi
Vuono

Jokkmokk

Hembygdsresor
Jokkmokk
Murjek
Njavve
Porjus arkiv
Porsi
Purkijaure
Vuollerim

Kalix

Holmträsk
Kalix
Pålänge
Englundsgården
Ytterbyn

Kiruna

Hj Lundbohmshgården
Jukkasjärvi
Kaalasvuoma
Karesuando
Kiruna forskare
Kuoksu
Kurravaara
Lainio
Laxforsen
Masugnsbyn
Parakka
Svappavaara
Vittangi

Luleå

Ale
Alvik Långnäs
Börjelslandet
Luleå
Malmabanans vänner
Nederluleå
Råneå
Sundom
Svartöstad
Västmark Eriksberg

Pajala

Jarhois
Kangos
Kardis
Kerändöjärvi
Kieksiäisvaara
Kihlangi
Korpilombolo
Lahdenpää
Sattajärvi
Suaningi
Tärendö
Vasikkavuoma

Piteå

Blåsmark
Piteå museum
Pålberget
Storsund
Svensby
Yttersta

Älvsbyn

Muskus
Petbergliden
Pålsträsk
Sågfors-Lillkorsträsk
Tvärån
Vistträsk
Älvsbyn

Överkalix

Kangis
Överkalix

Övertorneå

Matojärvi
Övertorneå

Årsmöte 11 maj 2013 Gällivare hembygdsområde

Dagordning

1. Välkommen och årsmötets öppnande
2. Val av två justerare tillika rösträknare
3. Upprop av ombud och fastställande av röstlängd
4. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysning
5. Val av ordförande för årsmötet
6. Val av sekreterare för årsmötet
7. Verksamhetsberättelse
8. Ekonomisk berättelse
9. Revisorernas berättelse
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
11. Val av ordförande för nästkommande verksamhetsår
12. Val av halva antalet styrelseledamöter
13. Val av ersättare
14. Val av revisorer
15. Val av revisorsersättare
16. Val av representanter eller ombud i andra organ
17. Val av valberedning varav en sammankallande
18. Behandling av styrelsens förslag
 - Fastställande av reviderade stadgar
 - Budget 2013
 - Verksamhetsplan maj 2013 – maj 2014
 - Årets hembygdsförening
19. Inkomna motioner
20. Övriga frågor
 - Medlemsavgift – förslag SHF
21. Avslutning

Norrbottens hembygdsförbund - NHF

Verksamhetsberättelse 2012

Årsmöte 2012

Genomfördes 2012-05-12 i Grans anrika lokaler Öjebyn. Skolledare/verksamhetschef Bo Wiberg gav en kort berättelse om den historiska byggnad vi befann oss i. Gäst vice kommunalrådet Helena Stenberg hälsade oss välkomna till Piteå kommun.

Hus med historia

Regeringen beviljade hembygdsrörelsen ytterligare medel för ett tredje år av renoveringar.

Styrelse

Ordinarie

Ordförande:	Ingrid Johansson Råneå	Mandattid: 2012
Vice ordförande:	Brith Fäldt Svensbyn	2012
Sekreterare:	Anna-Lisa Häggström, Leipijärvi,	2012-2013
Kassör:	Lars Lindberg Luleå	2011-2012

Ledamöter:

Christer Lövgren Gallejaur	2012-2013
Bertil Kero Pajala	2012-2013
Mikael Fabricius Gällivare -försäkringsansvarig	2011-2012

Adjungerande ledamöter:

Norrbottens museum: adjungerande Karina Jarrett museichef
Länsstyrelsen: Kerstin Lundin-Segerlund, länsantikvarie

Ersättare/Suppleanter

1. Johan Hasselberg Kalix	2011-2012
2. Ingrid Metelius Piteå/Jokkmokk	2011-2012
3. Gabriella Lönngren Vuollerim	2012-2013
4. Jim Karlsson Boden	2012-2013
5. Fred Gustafsson Edefors	2012-2013
6. Inger Semberg Tarendö	2012
7. Robert Nordqvist Töre	2012

Ordinarie Revisorer

Kjell Lundholm, Gammelstad	2012
Marianne Norblad Luleå	2012

Ersättare/suppleant revisor

Per Videholm Vittangi, suppleant	2012
----------------------------------	------

Valberedning;

Sammanställande: Rolf Johansson	2012
Goda medhjälpare i länet	

Arbetsutskott:

Ordförande, vice ordförande, kassör och sekreterare

Redaktion - "Hembygd i norr"

sammankallande: Rolf Johansson

Christer Lövgren Gallejaur, Brith Fäldt Svensbyn, adjungerande: Ingrid Johansson Råneå
Medlemsbladet skildrar händelserna i våra hembygdsföreningar och i vår historia. Styrelsen diskuterar fortfarande på ett alternativt/komplement tidningsformat: webbtidning, A4...

Lotteriansvarig:

Lars Lindberg Luleå

IT-grupp

sammankallande: Roger Häggström Boden

Brith Fäldt Svensbyn

Rolf Svanberg

Johan Hasselberg

Kontorsstöd/Kansli

Lena Engstrand Norrbottens museum

Berit Isaksson Norrbottens museum

Ny hemsida

SHF har beslutat göra om hemsidan, vilket betyder att alla regionala och lokala hembygdsförbund/föreningar måste göra om sina. NHF ska genomföra utbildningar under 2012. Nedan personer ska utforma ett "utförarprogram/manual" och om så är möjligt genomföra utbildning för våra medlemmar på fyra orter i länet.

Roger Häggström - sammankallande:

Rolf Svanberg

Johan Hasselberg

Brith Fäldt

Lokala förtroenderåd

Under året har förtroenderådet legat nere. Det är stora förändringar vad gäller behovet av arbetsgrupper inom eller utanför styrelsen. Styrelsens arbete med ekonomin har minskat ner resor inom/utom länet.

Christer Lövgren Gallejaur har deltagit vid öppet styrelsemöte i Norsjö Västerbotten

Arbetsgrupper utanför styrelsen

ABMF rådet

ordinarie: Ingrid Johansson Råneå

ersättare 2012: Roger Häggström Boden

Arbetsgruppen har träffats många gånger för att utforma en projektansökan för att skapa en Kulturarvsportal för Norrbotten.

Konferens planerades till september/oktober 2012 men eftersom inget besked har kommit vad gäller ABMF rådets ansökan om Kulturarvsportal skjuts denna konferens på framtiden.

Arbetsgrupp Norrbottens läns landsting – NLL – revidering av Kulturplanen

Arbetsgruppen Civilsamhället

sammankallande: Lars Israelsson
Ingrid Johansson i samverkan med fler föreningar

Projektet Möte med kulturen

I samverkan med ABF Norr, Hörselskadades förbund i Norrbotten, Norrbottens museum och Norrbottens läns landsting har vi arrangerat olika kulturarrangemang i mindre orter utanför våra största städer. Det har varit välbesökta och efterlängtnade kvällar i hembygds-gårdar, i bibliotek eller byahus. Projektet har fortsatt under våren 2012.

Sveriges hembygdsförbund - SHF

styrelseledamot, 2:e ordförande Lars Israelsson Porjus
valberedning: Anna-Lisa Häggström Leipijärvi
landsbygdsrådet: Brith Fäldt adjungerad under ett möte
förtroenderåd: Ingrid Johansson deltar tillsammans med övriga ordföranden
Ordförandeträffar i Gävle: Ingrid Johansson, Anna-Lisa Häggström och Lars Israelsson

Nordiska hembygdsförbundet

ledamot: Lars Israelsson

Riksstämman i Visby

ombud: Ingrid Johansson Råneå
deltagare: Anna-Lisa Häggström Leipijärvi
Det blev en turbulent planeringstid eftersom flygbolaget gick i konkurs dagen innan avresan till Visby! RESIA hittade en plats på SAS blixtnakallade flygtur medan Anna-Lisa som reste med bygdemedel från Haparanda kommun fick ta färjan.
Norrbottens HF var överens med Västerbottens HB/förbund om att ställa oss bakom en motion från Ångermanland. Motionen handlade om att de stora bolagen inom skog, vatten och malm skulle avsätta pengar för bistånd/uppsnyggning till orten. Tyvärr blev motionen avslagen.

Riksintresse mot Riksintresse

Diskussioner inom länet har varit livliga under året. Befolkningen är oroad över det stora antalet prospekteringsansökningar som lämnats in hos Länsstyrelsen. En samlad åsikt inom Norr-länen är att vi bör agera eftersom vår kulturarvsmiljö också blir hotad.
Vi tycker att förra årets motion ang. avsättning av medel från "storbolagen" hade varit ett stöd i vårt lokala arbete.
Ordförande har varit på två seminarier i Luleå för att lyssna – och lära.

Årets hembygdskrift/hembygdsbok

Nederluleå hembygdsförenings bok om Gammelstad
Vårt bidrag fick tyvärr inget pris

Årets byggnadsvårdspris

Vi nominerade Sågforsbron utanför Piteå OCH till vår glädje fick bron som första icke byggnad ett av priserna. Under sommaren 2013 ska bron få sin plakett som bevis på utnämnelsen. Piteå kommun och Piteå museum har redan tilldelats diplommet.

SHF's kontaktperson för NHF

Ingela Broström

Årets hembygdsförening 2012

Alvik-Långnäs hembygdsförening

Samverkan

Norrbottnens museum, Norrbottens minne och Norrbottens läns landsting

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Studieförbundet Vuxenskolan

ABF i Norr

Hörselskadades förbund i Norrbotten

Luleå kommuns stadsarkiv

Överluleå forskarförening

Länsbiblioteket

Utökat driftbidrag och hjälp med distribuering

NLL har beviljat NHF 50 000 kr i verksamhetsbidrag. Vi har även äskat om en anställning av Hembygdskonsulent/Kulturarvskonsulent och bidrag för vårt kontorsstöd. Avslag. Vi fortsätter dock dessa diskussioner. Årsboken 2012 blev både tyngre och större varför vi begärde "porto"/distribueringsstöd av NLL. Tack vara landstingets distributionsnät och flitiga lokalföreningar fick vi ut årsboken till föreningar och enskilda.

Speciell samverkan startade 2011 och i framtiden

Västerbottens hembygdsförbund - VHF

Samarbetet fungera mycket bra och ett gemensamt beslut fattades om fortsatt samarbete inom våra respektive styrelser – och län.

Hus med historia 2012

Se tidigare kommentarer

Hus med historia har skapat många kontakter inom länet. Resultatet är mycket positivt för hembygdsrörelsen i Norrbotten.

Våra medlemmar

Norrbottnens hembygdsförbund har nästan 100 hembygdsföreningar med ca 10 000 medlemmar samt 175 enskilda medlemmar. Totalt 10 175 medlemmar!

Årsavgift 2012

Enskild medlem: 250 kr

Förening: 12 kr/medlem

Stiftelser, företag, organisationer: 1000kr

SHF's Årsmötet i maj 2013 kommer att diskutera och förmodligen fatta beslut om en höjd medlemsavgift.

Förbunden blir tvungna att höja sin avgift med samma summa. De höjningar som diskuteras är 3kr, 5 kr och 7kr. De flesta förbunden har accepterat 3kr

Årsboken/Norrbottnens museum

NHF har ett samarbetsavtal med Norrbottens museum. Förbundet deltar aktivt i skrivningen av varje årsbok. Årsboken utges i samarbete med Norrbottens museum och skickas till Hembygdsförbundets medlemmar under december/januari.

NHF's representant i redaktionskommittén 2012: Ulf Vestfal och från augusti 2012 Christer Lövgren

Stiftelsen Musik i Norrbotten

Ingen verksamhet under flera år. Efter kontakt med Länsstyrelsen kan vi lägga ner stiftelsen

Genline och Bygdebund

Sveriges hembygdsförbund har köpt rättigheterna till BYGDEBAND. Förhandlingarna är inte avslutade vid denna tidpunkt(Verksamhetsberättelsens skrivning)

Stadgar

De reviderade stadgarna presenterades vid årsmötet 2012 och med de redaktionella justeringar som behövdes lades revideringen och de nya stadgarna till handlingarna. Styrelsen påpekade vikten av att varje lokal förening regelbundet reviderar sina stadgar. Det finns lokala föreningar som har orörda stadgar från -50- och -60talet. Nya tider kräver nya stadgar.

Medlemskampanj

NHF har arbetat aktivt för att få nya medlemmar, både föreningar och enskilda. Vi ser med viss oro på att det är svårt med förnyingen i lokal såväl som länsförbund. Vi behöver en mix av erfarenhet och ungdomlig iver.

Slutord

Ulf Vestfal är död. Ulf var vår redaktör i flera år och gav oss intressanta återblickar på vår historia.

Norrbottnens hembygdsförbund skall tillvarata och vårda norrbottnisk kultur, väcka intresse och förståelse för hembygden, dess natur och minnen. Hembygdsrörelsens verksamhet är viktig för Norrbottens historia och kulturarv.

Styrelsen har fortsatt arbeta för en förbättrad ekonomi och vill i framtiden utveckla vårt arbete. Vi har diskuterat sponsorer – ett känsligt och delikat ämne som noga ska diskuteras. Vi sneglar avundsjukt på vårt grannlän och på de resurser de har tillgång till – de har ett halvt löfte om att få en Hembygdskonsulent/Kulturarvskonsulent.

Vi tackar berörda myndigheter för gott samarbete och vi tackar föreningar och enskilda.

Råneå 2013

Ingrid Johansson

Brith Fäldt

Lars Lindberg

Anna-Lisa Häggström

Mikael Fabricius

Bertil Kero

Christer Lövgren

Norrbottens hembygdsförbund

Resultat och balansräkning 2012

RESULTATRÄKNING

	Not	120101 <u>-11231</u>	110101 <u>-111231</u>
Verksamhetens intäkter			
Medlemsavgifter		155 363	151 269
Bidrag	1	61 585	88 415
Försäljningsintäkter		6 640	17 435
		223 588	257 119
Verksamhetens kostnader	2	-197 904	-237 201
Verksamhetsresultat		25 684	19 918
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		0	0
Räntekostnader		0	0
Resultat efter finansiella poster		25 684	19 918
Bokslutsdispositioner		0	0
Årets resultat		25 684	19 918

NOTER

1 BIDRAG

Norrbottens läns landsting	50 000
Hus med historia (fr 2011)	11 585
	61 585

4 INTERIMSFORDRAN

Förutbetalad kostnad C4-kuvert	3 638
	3 638

2 VERKSAMHETENS KOSTNADER

Sv Hembygdsförbund	78 336
Årsboken	33 684
Hus med historia	5 969
Övriga kostnader	79 915
	197 904

5 DIV KORTFRISTIGA SKULDER

Norrbottens läns landsting	31 652
Sveriges Hembygdsförbund	1 600
	33 252

3 KASSA OCH BANK

Kassa	45
Plusgiro	34 931
	34 976

6 ÖVRIGA INTERIMSSKULDER

NLL, porto årsboken	8 307
Förutbetalda medlemsavgifter	13 316
	21 623

BALANSRÄKNING

	Not	2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank	3	34 976	26 319
Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar		0	0
Interimsfordringar	4	3 638	3 638
SUMMA TILLGÅNGAR		38 614	29 957
 EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<u>Fritt eget kapital</u>			
Balanserat resultat		-41 945	-61 864
Årets resultat		25 684	19 918
Summa eget kapital		-16 261	-41 946
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Div kortfristiga skulder	5	33 252	30 432
Interimsskulder	6	21 623	41 471
		54 875	71 903
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		38 614	29 957

Norrbottens hembygdsförbund
Budget maj 2013 - april 2014

Nu jobbar Hägnan i Gammelstad för vårt kulturarv

De flesta förstår värdet av att bevara kulturarv som pyramiderna och kinesiska muren. På friluftsmuseet Hägnan är det materiella kulturarvet levande medan det immateriella kulturarvet är ett osynligt kulturarv som riskerar att försvinna från folks medvetande eller glömmas bort i arkivens mappskåp. Immateriella kulturarv, är exempelvis berättelser, trosåskådningar, minnen, folkmusik, dans och hantverk som överförs mellan generationer.

Dessa meningar inleder Friluftsmuseet Hägnan med i sin projektplan som i början blir en förstudie som skall synliggöra Norrbottens immateriella världsarv samt utveckla landsbygden genom dokumentation och på sikt skapa arbetstillfällen.

Det känns skönt att vi i vår närhet har Friluftsmuseet Hägnan som på sikt kommer att fungera som en motor och kunskapskälla för hela länet, men först skall förstudien genomföras.

Beatrice Norberg uttrycker sig:

— Vi är mycket glada över att Luleå kommun, Länsstyrelsen i Norrbotten samt Norrbotten Läns Landsting beviljat oss medel att genomföra detta.

Projektperioden kommer att pågå fram till sista augusti i år. Som samarbetspartners är Utvecklingskontoret, Socialförvaltningen, Norrbottens museum, Luleå Byaforum, olika företag samt Hemängsskolan, Luleå kommun.

Det finns även en jämställdshets-tanke i detta projekt som skall engagera både män och kvinnor, men även arbetsplatser inom besöksnäringen. Genom att göra det immateriella kulturarvet tillgängligt och skapa nya kulturupplevelser genereras möjligheter för landsbygdsutveckling.

Ann-Louis Lång, även hon från Häg-

nan, vill i sammanhanget nämna den studie hon tillsammans med Gunilla Andersson gjorde i samband med tillkomsten av världsarvet.

— Projektet Livscykeln som den hette tar just upp detta med vad vi idag kallar immateriella kulturarv. Kyrkstadstraditionerna är en del och i detta även livets högtider som generation efter generation tillförts kulturarvet kring Gammelstads kyrkstad.

Som det nämnts tidigare så är Hägnans programverksamhet mycket stor och har många gånger varit vägledande för att skapa möten mellan människor och grupper, ordet mångfald känns kanske bättre i det sammanhanget. Att levandegöra den lokala historien genom upplevelser och interaktiva spel är en bra metod att kommunicera med.

Som en jämförelse kan det sägas att vårt grannlän Västerbotten kallar sig berättarlänet där traditionen att berätta är ett kulturarv som man fått bidrag till att förverkliga.

Vad är ett immateriellt världsarv?

Den 26 januari 2011 ratificerade Sverige Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet och gav från årsskiftet Institutet för språk och folkminnen ett treårigt uppdrag, att som samordnande myndighet utveckla arbetet med tillämpningen av konventionen i Sverige.

Utifrån detta resonemang har Högskolans friluftsmuseum tagit initiativ att förverkliga delar av det norrbottniska immateriella världsarvet

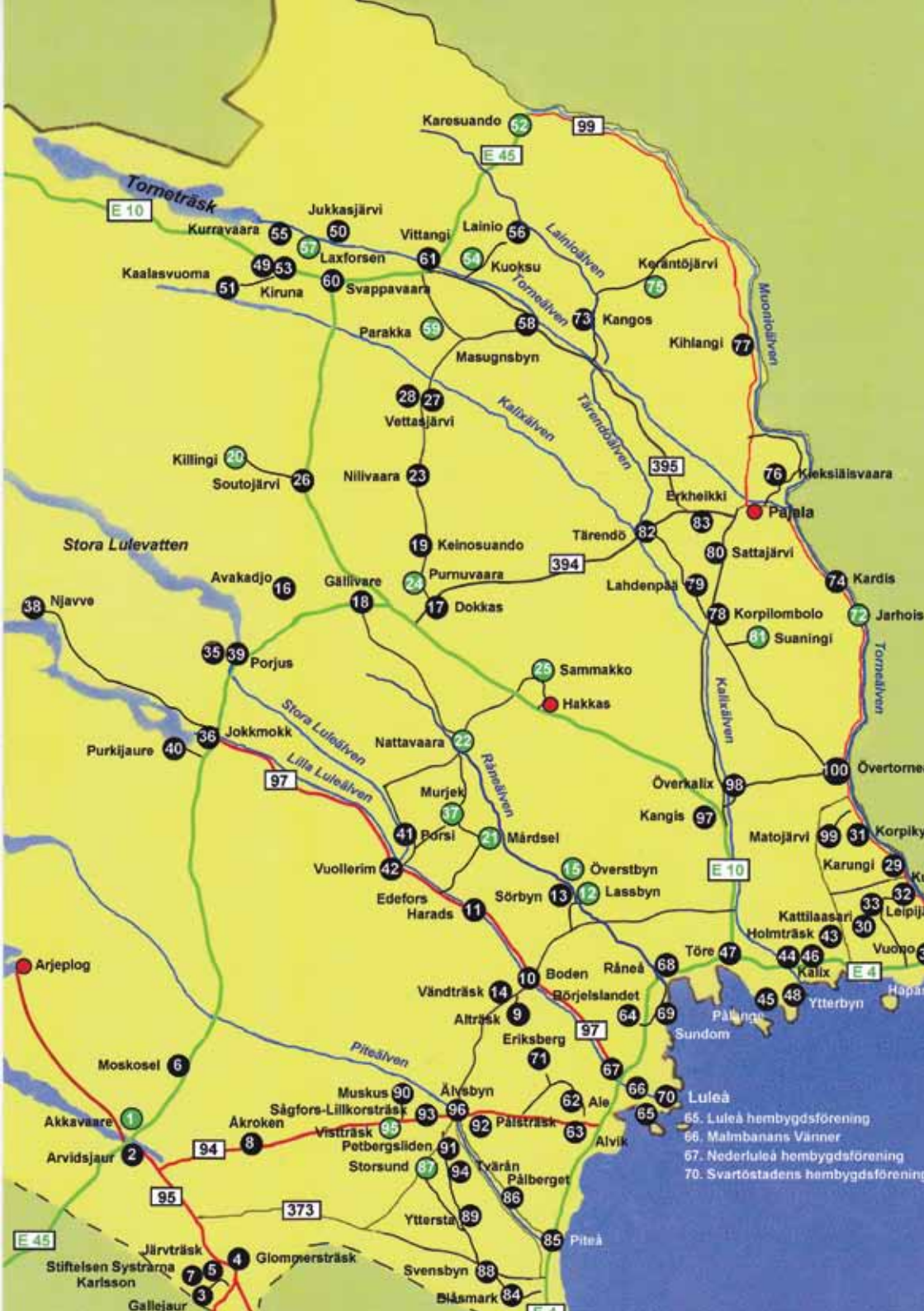
Denna konvention är avsedd att komplettera Unescos konvention till skydd för världens natur- och kulturarv ("Världsarvskonventionen"), som antogs 1972 och handlar om skydd för det materiella kulturarvet. I den nya konventionen definieras immateriellt kulturarv som "sedvänjor, framställningar, uttryck, kunskap, färdigheter – liksom tillhörande verktyg, föremål, artefakter och kulturella platser – som samhällen, grupper och i vissa fall enskilda personer erkänner såsom utgörande del av sitt kulturarv. Detta immateriella kulturarv, som överförs från generation till generation, återskapas fortlöpande av samhällen och grupper i förhållande till deras omgivning, deras ömsesidiga förhållande till naturen och deras historia och ger dem en känsla av identitet och kontinuitet, och främjar därigenom respekten för kulturell mångfald och mänsklig kreativitet."

De områden som täcks av konventionen innefattar a) muntliga traditioner och uttryck, däribland språket, b) skenkonsterna, c) sociala sedvänjor, riter och högtider, d) kunskap och sedvänjor rörande naturen och universum samt e) traditionell hantverksskicklighet. På alla

dess områden är utförandet avhängigt av färdigheter och kunskaper och inte ett konkret föremål.

Konventionens syften är att a) skydda det immateriella kulturarvet, b) trygga att berörda samhällens, gruppers och enskilda personers immateriella kulturarv respekteras, c) höja medvetandet på det lokala, det nationella och det internationella planet om det immateriella kulturarvets betydelse och trygga ömsesidig uppskattning av det samt d) främja internationellt samarbete och bistånd.

Konventionen berör också följande frågor: sambanden mellan materiellt och immateriellt kulturarv, innebörden av ett levande och föränderligt immateriellt kulturarv med gränsöverskridande karaktär, metoder för skydd av detta kulturarv och nödvändigheten av samordning mellan lokala, nationella och internationella instanser för att åstadkomma detta skydd.

Ordförande Ingrid Johansson har ordet

Vi fortsätter med den nyskapade traditionen att följa verksamheterna i våra medlemsföreningar. Just detta nummer gläder mig särskilt eftersom det är min hemby/ min första hembygdsförening som beskrivs. Jag fanns en gång med i deras styrelseförteckning! I fotot/teckningen på första sidan – förvandlat till nutid - kan man se "mitt" hus. Det byggdes 1976 – mer än 100år senare! Huvudbyggnaden "Wikmansgården" har varit i min släkt. Så ett särskilt tack till vår redaktör som kommit på den "braiga" idén med Vittangi!

Ordförandeträff i Gävle.

* Ny medlemsavgift är föreslagen. Förslaget innehåller tre olika nivåer med höjning på 3-5- eller 7kr/medlem. Vi måste diskutera SHF's förslag till höjning av medlemspriset. Det gör vi på årsmötet. En höjning centralt medför höjningar lokalt.

* Ett förslag till skogspolicy har diskuterats och förslaget gick tillbaka för omarbetning. Årets riksstämma i Sundsvall handlar om SKOGEN. Jag återkommer senare med information vad gäller skogspolicyn. Vi i Norr- och Västerbottens hembygdsförbund är lite upprörda över att när skogliga frågor diskuteras i landsbygdsrådet – då har vi i skogslänen ingen representant.

* SHF har övertagit Bygdeband men avtalen är inte undertecknade,

* Banker och deras försämrade service vad gäller pengahantering. Våra föreningar har svårt att "banka" pengar efter evenemang/arrangemang. SHF diskuterar olika förslag. Min egen åsikt är: BYT BANK! Vi är alldeles för snälla!

Råneå hembygdsförening har Handelsbanken = inga problem.

I en gammal Hembygd i Norr från 1990-talet såg vi att årsmöteshandlingarna ingick i tidningen. Vi har valt att göra detsamma i år. Vår finurliga tanke är att ombudet tar med sig tidningen till årsmötet den 11 maj.

Huvudtalare på årsmötet är museichef Curt Persson som talar under rubriken "Kulturarv i rörelse". Curt är just nu tjänstledig från museet. Han forskar på Luleå tekniska universitet och är även sakkunnig inför den stora stadsflytten i malmfälten. Efter årsmötet är det ju nästan sommar MEN det är viktigt att alla föreningar kommer igång med den nya hemsidan. Styrelsen har valt fyra personer som ska vara stöd för er som behöver hjälp med tekniken. Det är Roger Häggström, Brith Fäldt, Johan Hasselberg och Rolf Svanberg.

Vi vädjar till er: "Fixa hemsidan, den behövs inför turistsäsongen"

Väl mött den 11 maj i Gällivare. Vi startar något senare än vanligt så ni alla hinner köra bil, åka buss eller tåg. Till er som jag inte möter i Gällivare vill jag bara säga:

Ta vara på sommaren och lycka till med aktiviteterna i er hembygdsgrd.

Ingrid